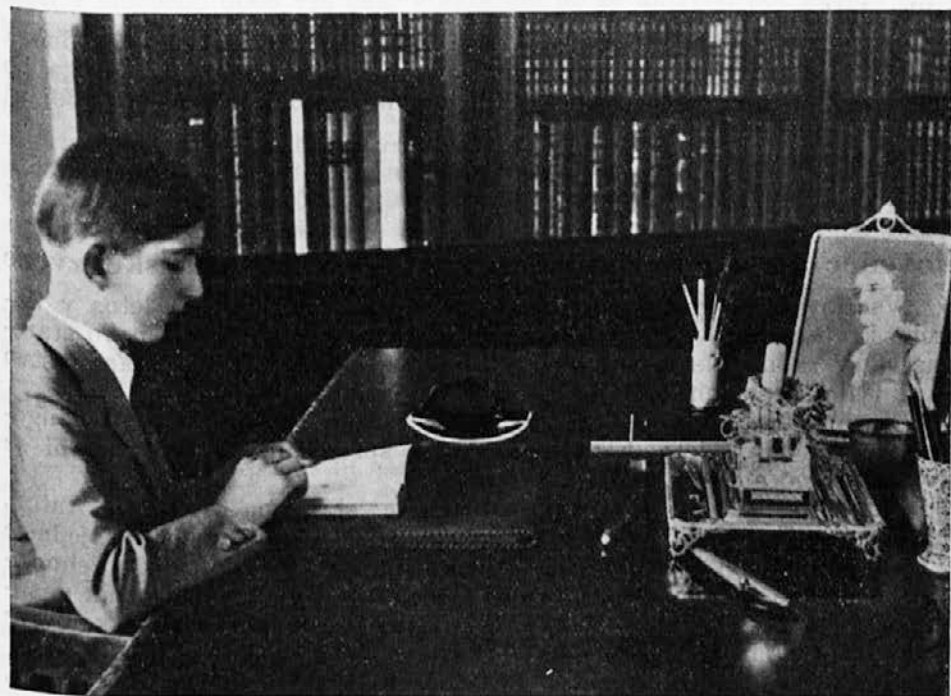

Veliki Slovenci so vredni našega spomina.
Spominjajmo se jih in naj nam bodo za
zgled in vzpodbudo!

Kralju Petru II. ob rojstnem dnevu

Po vsej lepi domovini, od ponosnega Triglava pa do silnih sten na jugu naše države je slavilo ljudstvo rojstni dan svojega mladega vladarja.

Tudi mi Slovenci smo ta dan zbrani v duhu okoli svojega vladarja želeli njemu in dinastiji Karadorjevičev božjega blagoslova, da bo z njegovo pomočjo lahko vršil svojo težko, veliko in odgovorno nalogo in službo domovini.

Zgodovina Slovencev je bila vedno težka. Knuta tujih gospodarjev je padala po naših prednikih. Slovenska beseda je bila govorica manjvrednih, hlapcev, suženj. Tujec nam je sugeriral blazno misel, da smo manjvredni narod, ljudje, ki nismo imeli nikoli v zgodovini druge naloge in drugega poklica, kakor hlapčevati tujcu in hraniti s svojimi žulji in znojem tujo gnilobo. Ko je šel po svetu val prerojenja, smo tudi mi Slovenci povedali svojo besedo, toda bila je res takšna, kakor pravi o njej Ivan Cankar v pripovedki o orjaku, ki ga tujci tolčejo po plečih, pa se samo nekoliko nejevoljno otrese in dahne: »Nikar preveč!«

Popolnoma razumljivo je torej, da smo pozdravljali zarjo novih dni, večjih in lepših spoznanj, ki se je pojavila in zardela tam v začetku našega stoletja na našem obzorju. Tedaj smo srčno zaželeli in zahrepeneli po svojem narodnem domu. Naš narodni prerok, goriški slavec Gregorčič je zapel vzvišeno slovensko pesem, psalm našega narodnega hrepenenja in hotenja. Prihajala je nova doba, Jugoslavija, stopili smo pod lastno streho, v domačo izbo. Tod se je nekoč oglašala kletev tujca, sedaj pa smo zapeli svojo slovensko pesem svobodi in bratom v pozdrav. Srca nas vseh, ki smo po božji previdnosti naselili to prekrasno zemljo, raj pod Triglavom, so utripala v izpolnjenju tihih in hrepenečih tisočletnih sanj.

Vsega tega se spominjamo ob rojstnem dnevu svojega vladarja mi Slovenci. Težka zgodovina, ki so nam jo pisali tujci, nas druži z brati Hrvati in Srbi ob kraljevem prestolu in vsi želimo svojemu mlademu vladarju ob njegovem rojstnem dnevu obilo milosti in blagoslova božjega, poguma in moči, da bo gradil po poti svojih slavnih prednikov državi, ki mu jo je tako mlademu zapustil njegov blagopokojni oče, lepe in velike dni!

Slovenski gasilci, ki predstavljajo velik del slovenskega narodnega občestva, želimo svojemu mlademu vladarju, da mu bodi pot, ki ga bo vodila v življenje, vedno pot velikih, slavnih in lepih doživetij, dejanj pravice in dni svobode.

Živel naš mladi kralj Peter II.!

Živel kraljevski dom!

M. V.

Slovenec Dr. Kodre starešina vseslovanske gasilske zveze

Vseslovanska gasilska zveza je imela dne 16. avgusta letos v Zagrebu kratko zborovanje in sejo uprave, na kateri je izvolila novo starešinstvo. V zadnjih letih je njeno delo nekako počivalo. Novo starešinstvo bo skušalo spremeniti pravila, preusmeriti in poživiti delo.

Novo starešinstvo je sklenilo, da se začasno prenese sedež v Jugoslavijo. Prihodnje leto, ko bo pripravilo spremembo pravil, naj bi se izvolilo stalno starešinstvo.

Novo starešinstvo je sestavljeno takole: starešina dr. Kodre Anton, član uprave Jugoslovanske gasilske zveze in starešina Gasilske zajednice v Ljubljani, drugi podstarešina Weiss Antonin, glavni tajnik čehoslovaške gasilske zveze v Pragi, tajnik Pintar Ilija, glavni nadzornik gasilske službe v Beogradu. — Prvi podstarešina vseslovanske gasilske zveze ni bil izvoljen in je mesto ostalo prazno.

Uredništvo čestita starešini dr. Kodretu k tej izvolitvi, posebno še, ker je slovensko gasilstvo dobilo po njem posebno priznanje.

Službene vesti

Vesti starešinstva Gasilske zveze

Ministrstvo vojske in mornarice je dovršilo tiskanje knjige »Uput za sprečevanje i gašnje požara« in je odstopilo trinaest tisoč izvodov te knjige »Gasilski zvezi kraljevine Jugoslavije«, da jih razpeča. Knjiga je tiskana v latinici in cirilici in stane vezana v platno din 5'50, karto-

nirana din 4.—. Knjižico vsem gasilcem in gasilskim ustanovam prav toplo priporočamo. Pri naročanju naj vsakdo natančno navede, ali želi knjižico tiskano v latinici ali cirilici, vezano ali kartonirano.

»Gasilska zveza kraljevine Jugoslavije« je izdala leta 1935. serijo tabel s posameznimi deli gasilske uniforme v barvastih slikah. Opažamo, da so nekateri gasilci napačno uniformirani. Da ne bo nesporazumljenj, prosimo vse gasilske ustanove, predvsem pa gasilske čete, da si nabavijo omenjeno serijo tabel z gasilsko uniformo. Serija teh tabel stane din 5'50 in se lahko naroči pri »Gasilski zvezi kraljevine Jugoslavije« v Beogradu.

Vesti starešinstva Gasilske zajednice za Dravsko banovino

Štetje let v gasilsko službo. V zadevi štetja let v gasilsko službovanje sporočamo:

Iz čl. 17. predpisa o izdajanju pohvalnega priznanja in odlikovanja sledi, da osebam oziroma gasilcem, ki so pripadali preje večim četam, šteti v službeno dobo ves čas, v katerem so se aktivno kot gasilci udeleževali, četudi v večih gasilskih četah.

Čl. 13. pravi, da podeljuje Gasilska zajednica osebam, ki dovršijo 10, 15, 20, 30, 40 ali 50 let aktivne gasilske službe v katerikoli četi ali v več četah, odlikovanja. Iz tega sledi, da se prekinjena doba, v kateri se kdo ni aktivno udeleževal, ne more šteti v službeno dobo gasilskega udeleževanja. Izjemno je tolmačiti le pri onih gasilcih, ki so v letih 1933, 1934 vsled takrat nezdravih, gasilstvu kvarnih razmer bodisi sami izstopili ali pa bili celo izključeni iz gasilskih vrst in ki se danes zopet aktivno udeležujejo v gasilski organizaciji.

To tolmačenje Gasilske zajednice je le logična posledica naših odredb v okrožnici z dne 30. decembra 1936, kjer smo priznali takim članom aktivno in pasivno volilno pravico o priliki rednih letnih skupščin.

Imenovanje shramb za gasilsko orodje. Opazili smo, da rabijo tov. čete za shrambe gasilskega orodja nazive, ki niso v skladu s slovenskim jezikom.

Naš slovenski ponos in narodna zavest nam narekujeta, da rabimo v naši organizaciji le take nazive, ki so v soglasju s slovenskim duhom, slovenskim narodnim čutom, ne pa, da uporabljamo slabo prikrojene tuje izraze. Ker hrani naše besede nepokvarjena ljudska govornica, moramo upoštevati le njo.

Da bi se uvedla v naši organizaciji enotna uporaba slovenskih nazivov, smo se obrnili na strokovnjaka z vprašanjem, kakšen naziv naj rabimo za shrambo gasilskega orodja.

Dobili smo pojasnilo, da sta najbolj primerna izraza: **orodnica** in **orodišče**; ne pa **orodjarna**.

Ker so se nekatere tov. čete obrnile na nas s prošnjo, da jim to pojasnimo, obveščamo tem potom vse naše ustanove z vabilom, da pazijo, kako oznako dajejo gasilskim zgradbam.

Tovariške župe vabimo, naj skrbе, da se določbe te okrožnice vedno in povsod izvršujejo.

Prireditve. Kakor je bilo objavljeno že leta 1935. v »Gasilcu« na strani 50., je treba prijavljati vse dramske, muzikalne, pantominske in slične prireditve pristojni avtorski centrali.

Nekatere tov. čete so imele že nepravilike, ker se tega navodila niso držale, bodisi, da so bile kaznovane po že izvršeni prireditvi, bodisi, da niso mogle dobiti dovoljenja za njo od pristojnih oblasti, ker niso imele pristanka avtorske centrale za izvajanje dramskih, muzikalnih in sličnih del.

Zato opozarjamo na sledeče:

Oblastva bodo v bodoče izdajala policijska dovoljenja za take prireditve le, če bodo gasilske ustanove dokazale, da jim je avtorska centrala dovolila izvajanje njej prijavljenih del. Državna upravna oblastva so namreč dobila tozadevna navodila, kako naj postopajo pri izdajanju dovoljenj za razne prireditve.

Vse gasilske ustanove so dolžne po § 14. in 15. pravilnika o točnejših odredbah za avtorskopravno posredovanje prijavljati vse gori navedene prireditve pristojni avtorski centrali. Da se izognejo nepotrebni izgubi časa, naj tovariške čete pošiljajo take prošnje naravnost na avtorsko centralo, ne da bi jih pošiljale po nadrejenih gasilskih ustanovah.

Gasilske čete bivše Mariborske oblasti, t. j.: Brežice, Celje, Dolnja Lendava, Dravograd, Gornjigrad, Laško, Ljutomer, Maribor levi in desni breg, Murska Sobota, Ptuj, Slovenjgradec, Slovenske Konjice in Šmarje pri Jelšah naj pošiljajo svoje prijave neposredno na naslov: G. Josip Skalar, višji računski svetnik v pokoju Ljubljana, Resljeva cesta 13 (telefon 20—74).

Pravica dovoljevati izvajanje gori navedenih del je dana avtorski centrali na podlagi uredbe z zakonsko močjo (Sl. list 10. febr. 1933) in na podlagi pravilnika, ki je bil izdan za izvrševanje omenjene uredbe. Zato naj se tov. čete v bodoče točno ravnajo po tej naši okrožnici, da se izognejo nepravilikam.

Takse za prireditve. Na vprašanje neke tovariške gasilske župe, ali je po § 20., točka 19. finančnega zakona za leto 1937/38 smatrati tudi prostovoljne gasilske čete »kot domača prosvetna društva«, je finančna kontrola odgovorila, da je min. financ z dne 21. maja 1937 izdalo pod št. 35.675 sledečo rešitev:

»Gasilska društva niso prosvetna društva v smislu t. br. 99a zakona o taksah.«

Knjiga o gasilstvu. Podjetje »Smotra vatrogasnih društva Kr. Jugoslavije« iz Zagreba je zaprosilo Gasilsko zvezo, da sme začeti z izdajo obsežnejšega dela o gasilstvu, ki bo naslovljeno: »Vatrogasna smotra«. Ker je podjetje pristalo na vse pogoje, ki mu jih je Zveza stavila, je njegovi prošnji ugodila.

To delo bo obsegalo postanek, zgodovino in razvoj našega gasilstva vobče, nato posebej za vsako banovino, mesto in kraj.

Priporočamo vsem gasilskim ustanovam, da pomagajo predstavnikom podjetja, t. j. njegovim poblašcem, pri zbiranju gradiva in statističnih podatkov.

Tombole in srečolovi. V nasprotju z našimi navodili glede vlaganja in kolekovanja prošelj za tombole oziroma srečolove (»Gasilec« l. 1937,

št. 5, str. 112 in str. 117, št. 8, str. 187), so nekatera sreska načelstva zahtevala od gasilskih čet, da kolekujejo te prošnje z višjo takso, kakor pa smo mi razglasili. Zato smo napravili na Dravsko finančno direkcijo prošnjo, da opozori podrejene oblasti glede kolekovanja prošenj.

Župni poslovalci — naročniki »Gasilca«. Na seji starešinstva dne 17. novembra 1936 in na III. seji Osrednjega odbora dne 15. decembra 1936 je bilo sklenjeno, da mora biti oziroma postati vsak član župne uprave naročnik našega glasila »Gasilca«. »Gasilec« prinaša med drugimi tudi razne vesti in sklepe, ki so važni za slehernega člana gasilske organizacije. Ako bi vsak član prečital naše mesečno glasilo, bi poleg ostalega odpadlo pretežno število vsemogočih vprašanj, prošenj za tolmačenje itd. Tako pa na žalost najvišji predstavniki čet, kakor tudi župnih uprav v svojih neštetih vlogah zahtevajo pojasnil, ki so bila že prej ali slej do jedra obdelana v našem mesečnem glasilu.

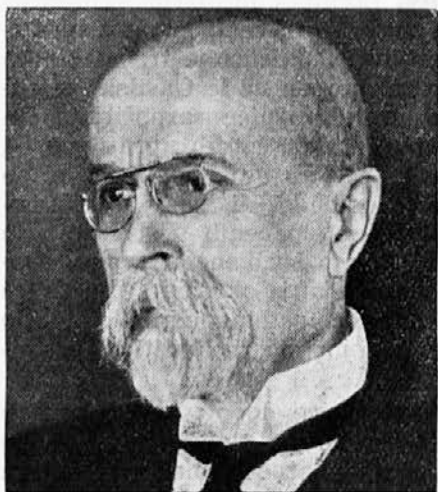
Gasilska zajednica se za obveščanje tov. žup in čet poslužuje okrožnic, ki jih mora razmnoževati v tisoč izvodih. Pomisliti je treba, koliko stroškov, dela in zamude časa povzroča ta postopek ne le Gasilski zajednici, temveč tudi tov. župam, ki dostavljene okrožnice razpošiljajo četam. Ako bi vsaj glavni funkcionarji župnih kakor četnih uprav povsod prečitali vsako številko »Gasilca«, bi lahko vse to odpadlo. Zato se bo tudi Gasilska zajednica v najkrajšem času odločila, da bo v izogib nepotrebnim stroškom v bodoče objavljala poleg službenih vesti tudi vse okrožnice in razna tolmačenja edino le v svojem službenem glasilu »Gasilcu« ter prenehala z dosedanjjo prakso razpošiljanja okrožnic. Okrožnice naj bi se razpošiljale v bodoče po dosedanjem sistemu edino-le v zelo nujnih terminiranih slučajih, kadar bi ne bilo mogoče poslužiti se pravočasno »Gasilca«.

Že iz tega razloga je gornji sklep Zajednice dovolj utemeljen, ne glede na to, da mora že gasilska zavest narekovati slehernemu gasilcu in še posebno višjemu poslovalcu, da postane naročnik našega edinega gasilskega službenega glasila. Zavedati pa se moramo vsi, da naraščanje števila naročnikov koristi le nam in naši organizaciji, kajti posledica večjega števila naročnikov je večji obseg, boljša vsebina in znižana naročnina lista.

Tov. župe pozivamo, da gornji sklep upoštevajo; istočasno jih vabimo, da s primernim propagandnim poukom vplivajo vzgojno na podrejene gasilske čete, da se tudi njih odborniki, kakor tudi člani sploh v čim večjem številu naroče na »Gasilca«.

Gasilske veselice — dovoljenje. »Kr. banska uprava je opazila, da je še vedno razvada, da podeželske gasilske čete prirejajo vsakoletne veselice, na katerih se pleše, veseljači in pijančuje često skozi vso noč. Ravno na teh veselicah pride največkrat do pretefov ali drugačnega kršenja javnega miru, reda in dostojnosti. Oblastva, ki izdajajo dovoljenja za veselice, plese, prekoračenja policijske ure, zadosti ne pretehtajo niti potrebe, niti kvarnih posledic takih zabav za narodno gospodarstvo, za splošno socialno stanje prebivalstva in za javni red in mir. Ker tudi materialne koristi gasilskih čet pri takih veselicah niso v nikakem razmerju s škodo, ki jo povzročajo te veselice, se izdajo sporazumno z gasilsko zajednico dravske banovine v Ljubljani sledeča navodila: 1. Vese-

lice gasilskih čet je treba omejiti na najmanjšo mero, in sicer le v primerih nujne potrebe (nabava gasilskega orodja itd.) po predhodnih poizvedbah v tej smeri. 2. Podaljšanje policijske ure naj se dovoli le v izjemnih slučajih in to največ do 22. ure. 3. Med gasilsko veselico v istem kraju ali v kraju, ki leži v sosednji občini, mora biti razdobje najmanj enega meseca, na kar naj pazi občina, ki dovoljenje izdaja. 4. Občine kot krajevno policijska oblastva in orožništvo naj skrbno pazijo, da se na veselicah ne bo kršil javni red, mir in dostojnost in da se ne bodo prodajale alkoholne pijače nedoletnim osebam. 5. Priložene izvode naj sreska načelstva dostavijo vsem občinam svojega področja v ravnanje in naj jih hranijo v zbirki pod geslico 'Gasilske veselice'. Namestnik pomočnika bana, načelnik upravnega oddelka: D r. H u b a d, s. r.«

Tomaž Masaryk

je umrl. Očka češkoslovenski, ustanovitelj čehoslovaške države in osvoboditelj njenih narodov. Filozof je bil, ki je s svojimi mislimi oplodil državno in narodno življenje mlade slovanske države. Velik državnik je bil in predsednik države, ki so se je osvobojeni narodi z vso ljubeznijo oklenili. In očka je bil, ki so ga njegovi državljani ljubili.

Vest o smrti Tomaža Masaryka je uredništvo dobilo ob sklepu. Svojim bratom češkoslovenskim gasilcem se v žalosti pridružujemo in žalujemo za velikim pokojnikom.

Gasilstvo, narodna organizacija

(Gasilska zajednica dravske banovine je določila tov. Krambergerja, da pripravi za kongres jugoslovanskega gasilstva v Zagrebu v dneh 14. do 16. avgusta t. l. posebno poročilo o gasilstvu kot narodni organizaciji. »Gasilec« objavlja to poročilo malenkostno dopolnjeno, ker po svoji vsebini pove mnenje o tem važnem predmetu, posebno v zvezi z dogodki v Zagrebu.)

»Zaradi zaščite imovine in življenja državljanov zoper požare, kakor tudi zaradi pomoči ob elementarnih in drugih nezgodah, se ustanavlja organizacija gasilstva v kraljevini Jugoslaviji.« — Tako se glasi prvi odstavek § 1. zakona o organizaciji gasilstva.

Zakon pa z navedenim svojim določilom pri nas ni ustanovil nove gasilske organizacije, ampak je obstoječe stanje potrdil in le združil dobro delujoče gasilske organizacije v posameznih delih države v javno-pravno enoto.

Že davno prej so se državljani združevali, da učinkovitejše zaščitijo svoje materialne dobrine pred požari in drugimi nesrečami. Neglede na

to, da je misel aktivne brambe proti požarom vzknila že pri starih Rimljanih, poznamo v srednjem veku v naših mestih in trgih predpise za preprečitev požarov. Jožefinski požarni red iz leta 1782. je naložil državljanom, kaj morajo storiti, da preprečijo ali vsaj zmanjšajo požarno nevarnost v svojih domovih. Že takrat so bile naše občine izvrševalci vseh tistih predpisov za preventivno požarno brambo in v občinah so imeli že takrat nekoliko besede močje iz naroda. Že pred 150 leti je tako prišla v pozitivnih zakonskih predpisih do izraza narodova zavest, da je le v skupnosti mogoče doseči uspehe ne samo, kadar je treba odbiti sovražnika v vojni, ampak tudi, kadar se je treba boriti proti elementarnemu sovražniku ognju.

Po požarnih predpisih v srednjeveških mestih in trgih in tudi v Jožefinskem požarno-policijskem redu, ki je v velikem delu naše države veljal preko revolucionarnega leta 1848., so bile normirane preventivne in aktivne mere za brambo proti požarom in drugim nezgodam. Narod je oboje mere izvrševal po predpisih in pod vodstvom oblastev.

Vedno bolj se je pa kazalo, posebno v večjih krajih, da oblastva ne morejo učinkovito voditi vsega, kar je bilo pri požarnih in drugih nevarnostih potrebno. Ko je bilo treba hitro nastopiti, je narod nastopil sam in brez oblastva. Pri tem se je v narodu samem krepilo prepričanje, da mu oblastva pri takem delu največkrat niti niso potrebna. In se je zgodilo, da so tudi oblastva taka dejstva spoznala, pa so z zakonskimi predpisi dala narodu pravico in dolžnost vršiti aktivno brambo, za sebe so pa obdržala pravico izdajati predpise za preprečevanje požarov. Že pred 70 in več leti nastajajo zato prve gasilske čete kot izraz narodovega hotenja s skupnimi močmi izvrševati ne samo preventivne predpise, ki so jih oblastva izdala, ampak predvsem z združenimi močmi gasiti požare. Čim močnejša je bila v kraju (mestu, trgu, občini) zavest skupnosti, tem prej se je pojavila misel organizirati požarno brambo.

Še danes je tako. Kjer se državljani zavedajo, da se le v skupnem, složnem delu morejo v primeru potrebe obvarovati škode, kjer je zavest skupnosti zadosti močna, tam se pojavi organizirana bramba proti požarom.

V nesreči in sili človek jasno spozna, da je brat med brati in takrat vidi, kaj mu dolžnost nalaga. V skupnem prizadevanju lajšati gorje in z vzajemno pomočjo manjšati breme posamezniku. Ta zavest je v vsakem dobrem človeku. In naš narod in drugi narodi so v bistvu dobri in imajo zavest skupnosti. Iz te zavesti se je porodilo gasilstvo. Organizirano gasilstvo ni nastalo samo po živi potrebi naroda, ampak predvsem po njegovi želji in volji kot izraz njegove zavesti skupnosti, zato je pa danes ne samo pri našem narodu, ampak pri vseh kulturnih narodih gasilstvo prava narodova organizacija.

Narodna skupnost more temeljiti le na dejanjih. Narod se pa na razne načine udeležuje in visoko kulturni narodi se udeležujejo v gasilstvu kot čisto svoji organizaciji. Mogli bi reči, da je le oni narod vreden svojega imena, ki iz lastne moči in po lastni volji brani svoje in se ne zanaša samo na druge sile, ki bi ga branile. To je pravo udeleževanje naroda. Življenje naroda se zrcali tudi v njegovem udeleževanju v organiziranem gasilstvu. V kolikor se narod v gasilstvu udeležuje, toliko je gasilstvo narodna organizacija.

Ne smemo pozabiti, da se vsak narod udejstvuje po svoji samobiti, po svoji naravi in na svoj način. Narodova samobit in narava sta v narodovi krvi, pač pa pod vplivom njegovega razvoja v dolgih sto in tisoč letih. Kakor sta narodova samobit in njegova narava nespremenljivi, vendar vplivajo na njegova dejanja dogodki časa. Udejstvovanje naroda je njemu svojsko in samo njegovo. Če so se torej narodi vsak na svoj način, vendar pod vplivom zgodovinskih dogodkov, udejstvovali tudi v gasilstvu, je to udejstvovanje bilo izraz njegove samobiti. Zato moremo reči, da je tudi v naši državi gasilstvo organizacija narodov te države. Jugoslovansko gasilstvo ni bilo šele pred nekoliko leti ustanovljeno z zakonom, ampak so bile posamezne narodne gasilske organizacije, ki so kot izraz udejstvovanja posameznih narodov nastale, združene v enotno organizacijo za celo državo.

Pri gasilstvu kot narodni organizaciji se morejo udejstvovati le najboljše iz naroda. Ker delati za narod morejo le najboljše. Oni, ki morejo samega sebe premagati in se žrtvovati, so sposobni vršiti težke naloge. Naše dolžnosti v narodni gasilski organizaciji so velike in težke. Vršiti jih moramo za narod.

Če si ljudje postavijo pravi cilj ter dosledno in vztrajno stremijo k njemu, če vsako od nebes poslano preizkušnjo s hrabrim srcem prestande, bo jim koncem koncev nekega dne vsemogočna Previdnost naklonila sadove njihovega dela. Kajti Bog še nobenega zemljana ni zapustil, če ta ni nad samim seboj obupal. Mi gasilci smo si postavili pravi cilj: delati v svojih narodnih gasilskih organizacijah za bližnjega. To smo narodu dolžni. In bomo morda že mi, morda pa bodo naši potomci in dediči uživali sadove našega dela.

Noben zvon pa ne sme nikdar v naših in v naših potomcev srcih glasneje zvoniti, ko beseda narod. Ko glas zvona mora v naših dušah zmeraj zveneti: ti, moj narod, ti, moja domovina!

Kako je bilo v Zagrebu?

Med slovenskimi gasilci se širijo grde vesti; na nje vplivajo neresničnosti in napačna poročila nekaterih hrvaških in slovenskih političnih listov. Mogoče je pa tudi, da nekateri »gasilci« namenoma raznašajo po Sloveniji trditve, kako so zastopniki slovenskih gasilcev odobraval izstop hrvaških gasilcev iz Jugoslovanske gasilske zveze in njihovo osamosvojitve ter da so čestitali Hrvatoma k njihovem korajžnemu nastopu. — To pa ni res in nikdo od vodstva slovenskega gasilstva kaj takega ni storil. Nasprotno, zgodilo se je čisto drugače.

Dne 15. avgusta t. l. je bil o priliki proslave 60 letnice združitve hrvaških gasilcev v enotno zajednico slovesno odkrit spomenik ustanovitelju hrvaškega gasilstva Džuri Deželiću. Slovesnost se je izvršila po točno naprej določenem načrtu. Že ko je bil spored končan, je stopil pred mikrofona pri spomeniku starešina gasilske župe v Varaždinu gospod M. Dolanski in prečital sledeče (kakor je bilo objavljeno v časniku »Hrvatski dnevnik« od 16. avgusta 1937, št. 447):

»Braćo hrvatski vatrogasci!

Dozvolite, da kao starješina župe varaždinske, kolijevke hrvatskog vatrogastva, kod otkrića ovog spomenika utemeljitelju hrvatskog vatrogastva, prije nego predjemo na službene svečanosti, ovdje javno i u ime hrvatskog vatrogastva po vašoj želji proglasim današnji naš sastanak kongresom hrvatskih vatrogasnih društava. Taj je kongres jedini legitimni predstavnik za donošenje zaključka, koji se tiče budućnosti hrvatskog vatrogastva.

Čast mi je podnijeti slijedeće predloge kongresa:

1. Dandanašnjim danom objavljujemo prekid hrvatskog vatrogastva s Jugoslavenskim vatrogasnim savezom, jer smo mi savez hrvatskih dobrovoljnih vatrogasnih društava već 70 godina.

2. Hrvatsko vatrogastvo skida sve znakove i oznake sa svoje vatrogasne odore, koji niso u skladu s odorom, kakova je bila pre donošenja vatrogasnog zakona, koji su nam nametnuli reakcionarni režimi beogradskih nasilnika.

3. Pozivamo sva hrvatska vatrogasna društva i sve hrvatske vatrogasne župe, kao i njihove predstavnike, da današnjim danom svršava svečanost za hrvatske vatrogasce, te da niti jedan predstavnik hrvatskog vatrogastva ne sudjeluje kod nadaljnjih vijećanja jugoslavenskih vatrogasaca.

4. Predstavnici hrvatskog vatrogastva imaju se u najkraćem roku sastati i donijeti odluke o budućem stavu i organizaciji hrvatskog vatrogastva.

5. Rad hrvatskog vatrogastva sada i u buduće ima ići u skladu sa stavom cjelokupnog hrvatskog naroda, koji vodi jedini legitimni vođa hrvatskog naroda dr. Vladko Maček, kojeg s ovog mjesta hrvatsko vatrogastvo pozdravlja i poručuje mu, da s njime stoji i pada.«

Pripomniti je treba, da navzoći hrvaški gasci niso odobravali Dolanskijevih predlogov, vsaj glasno ne in je tudi za nje vse to pomenilo najbrž presenečenje. Slovenskim gasilcem je bilo takoj jasno, da hočejo hrvaški gasci prekiniti z zakonitim stanjem in se postaviti na nezakonito stališče. Slovensko gasilstvo predlogov ni moglo odobravati, še manj se je moglo strinjati z mnenjem gospoda Dolanskega. Slovenci so svoje stališče do države in do svojega naroda dokumentirali s tem, da so pri odkritju spomenika položili venec z državno in narodno trobojnico.

Dolanskijev predlog je pomenil za slovenske gasilce iznenadenje, ki ga nikakor niso pričakovali niti slutili. Že na seji Gasilske zveze kraljevine Jugoslavije v soboto 14. avgusta 1937 so namreč zastopniki Gasilske zajednice savske banovine sodelovali in se popolnoma strinjali z načelnimi smernicami in izjavami tako slovenskih gasilcev, kakor tudi gasilcev iz drugih delov države. V pogledu historičnega, kulturnega in socialno-humanega udejstvovanja posameznih narodov naše države so bili vsi člani zveze uprave enotnega mišljenja. Po pojasnilih, ki so jih dali zastopniki savske Gasilske zajednice, kakor tudi zastopniki naše Gasilske zajednice je prišlo do popolnoma jasnih naziranj o delovanju našega gasilstva. Vsi so poudarjali, da se je gasilsko gibanje tako pri Slovencih, kakor tudi pri Hrvatih razvijalo po potrebah naroda, po njegovih tradi-

cijah in kulturnih smereh. Vsak narod Jugoslavije naj svoje gasilstvo razvija, kakor je pač njemu najprimernejše. Izražalo se je enotno državno politično stališče, ki priznava vsakemu narodu njegove pravice s poudarkom popolne enakopravnosti. Jugoslovansko gasilstvo je bilo poudarjano kot enota v pogledu organizacije in notranjega ustroja s stališča jugoslovanske državne skupnosti. In se je celotna uprava zveze razšla v prepričanju, da med narodi naše države v pogledu gasilstva ne vlada nikako nesoglasje.

Tembolj nepričakovano je prišla izjava gospoda Dolanskega v obliki od njega prečitanih predlogov. — Zastopniki slovenskih gasilcev (člani zvezine uprave in nekateri člani starešinstva in osrednjega odbora naše zajednice) so se takoj na licu mesta sestali in se brez obotavljanja odločili, da ne sodelujejo več pri slovesnostih hrvaških gasilcev. Starešina Gasilske zajednice dr. Kodre je odredil, da odidejo slovenski gasilci izpred spomenika na prostore zagrebškega velesejma in se ne udeležijo mimohoda na Jelačićevem trgu. Obenem je bilo odrejeno, da se člani starešinstva, osrednjega odbora in zastopniki v zvezini upravi, ki so bili v Zagrebu navzoči, sestanejo ob 14. uri popoldne in se posvetujejo, ob 16. uri popoldne pa da se sestanejo zastopniki vseh gasilskih zajednic in člani zvezine uprave, da se posvetujejo o nastalem položaju in zavzamejo stališče.

Vse gasilske edinice naše zajednice so se odredbi starešine brez-pogojno pokorile, ter so v strnjenih vrstah odšle pod vodstvom svojega starešine in svoje uprave proti zagrebškemu zboru. Pred prostori zbora je bil mimohod in pozdrav vodstvu. V mimohodu je bilo 1100 mož z vsemi zastavami gasilskih čet oziroma žup, ki so bile v Zagrebu.

Takoj po mimohodu se je pred zagrebškim zborom vršilo zborovanje slovenskih gasilcev. Ob veliki pozornosti je spregovoril podstarešina zveze Snoj ter navzočim pojasnil, kaj se je zgodilo, da ni mogel ostati nikak dvom. S stališčem v resolucijah, ki jih je prečital Dolanski, se ne moremo strinjati in na nje ne moremo pristati. Naše stališče do države in do našega naroda je drugačno. Mi smo državljani kraljevine Jugoslavije, smo pa Slovenci in bo radi tega šlo slovensko gasilstvo ono pot, ki je v skladu z interesi države, kakor tudi z interesi slovenstva. Slovensko gasilstvo stoji na stališču, da mora njegova borba iti zakonitim potom. Kar je slabega v gasilskem zakonu, bomo zakonitim potom odstranili, kar je dobrega, bomo pa obdržali.

Po zborovanju so se naši gasilci v nekoliko minutah mirno razšli ter večinoma s popoldanskimi vlaki odpotovali iz Zagreba. Nekoliko jih je ostalo, da prisostvujejo v ponedeljek kongresu jugoslovanskega gasilstva.

Ob dveh popoldne je bil sestanek v Zagrebu navzočih članov osrednjega odbora in starešinstva naše Gasilske zajednice, na katerega so pa že pred 4. uro prihajali tudi zastopniki drugih gasilskih zajednic. Dogovorili so se, da zahtevajo takojšnje sklicanje zvezine uprave.

Ob 8. zvečer je bila seja zvezine uprave, ki so ji prisostvovali tudi predstavniki hrvaškega gasilstva, združenega v Gasilski zajednici savske banovine, in sicer: Žagar Stanko, Svoboda, Jandrašič in arh. Fišer. Sejo je vodil starešina Gasilske zveze Žagar Stanko sam, dokler niso on in njegova tovariša Jandrašič in Svoboda izjavili, da se odrečejo svojim

funkcijam v zvezi. Gospod Žagar Stanko je izjavil, da o prečitanih predlogih ni bil poučen in je za nje izvedel šele tik pred odkritjem spomenika. Žagar sam kakor tudi Jandrašič in Svoboda pa so izjavili, da se naknadno pridružujejo Dolanskijevim predlogom in so napovedali, da bo občni zbor njihove zajednice o predlogih razpravljaj. Svoboda je še izjavil, da bo na tem občnem zboru predloge tudi zagovarjal, ker se hrvaško gasilstvo mora podrediti hrvaškemu narodnemu gibanju. Arhitekt Fišer kot zastopnik zveze mest ni dal ostavke, češ da prepušča odločitev zvezi mest.

Zvezina uprava je nato brez hrvaških zastopnikov nadaljevala sejo pod vodstvom prvega podstarešine Snoja Franca ter soglasno sklenila objaviti sledeče:

»Gasilska zveza kraljevine Jugoslavije obsoja resolucijo, ki jo je dal 15. avgusta t. l. gospod Marjan Dolanski o priliki proslave 60 letnice Gasilske zajednice savske banovine v Zagrebu pri odkritju spomenika zaslužnemu gasilskemu delavcu pokojnemu Džuri Deželiću, ker jo je prebral brez vednosti in dovoljenja osrednjega odbora Gasilske zajednice savske banovine, kar se je ugotovilo na sejah zvezine uprave dne 14. in 15. avgusta na podlagi izjave predsedstva Gasilske zajednice savske banovine. Gasilska zveza kraljevine Jugoslavije obžaluje, da so se s to resolucijo naknadno solidarizirali starešina Gasilske zveze Žagar in člana zvezine uprave Svoboda in Jandrašič, ki so na izredni seji o tej priliki podali tudi svoje ostavke na položaj v zvezinem starešinstvu in upravi. Gasilska zveza kraljevine Jugoslavije bo nadaljevala tudi v bodoče svoje delo v korist celotnega gasilstva kraljevine Jugoslavije, prepričana, da bo čas dokazal, da gasilstvo kot splošno potrebna narodna človečanska ustanova ne sme biti v zvezi in tudi ne odvisna od nobenih politično strankarskih mnenj in akcij.«

Uprava zveze je sklenila, da se kongres jugoslovanskega gasilstva v ponedeljek vrši neglede na dogodke.

Kongres se je vršil v dvorani bivšega hrvaškega deželnega zbora in so mu prisostvovali zastopniki civilnih in vojaških oblastev in vse v Zagrebu navzoče inozemske gasilske delegacije. Vodil je kongres zvezin podstarešina Snoj ter v slovenskem jeziku lepo naslikal položaj in delo jugoslovanskega gasilstva in v dostojni obliki, vendar odločno zavrnil postopanje hrvaških gasilcev. Član zvezine uprave Kramberger je kratko poročal o gasilstvu kot narodni organizaciji in v svojem poročilu povedal mnenje, ki ga ima velika večina gasilcev v naši državi glede udejstvovanja svoje organizacije v raznih narodnih pokreth. Na kongresu je zastopnik čehoslovaške delegacije odločno zavrnil trditve nekaterih hrvaških listov, da je čehoslovaška delegacija čestitala Hrvatom za njihovo odločnost. — Tudi svečano kosilo, ki je sledilo kongresu, je bilo v najlepšem razpoloženju brez hrvaških gasilcev.

Tako je torej bilo v Zagrebu. Kdor potek dogodkov ali vsebino razgovorov drugače dokazuje, ta ali iz nevednosti ali zlonamerno laže.

Vodstvo naših gasilcev je v Zagrebu pri vseh res nekoliko kočljivih dogodkih in vprašanjih nastopalo odločno in enotno, pa tudi z vso previdnostjo in rzsodnostjo. Slovensko gasilstvo je po zagrebških dogodkih okrepilo svoje stališče ter prišlo iz njih enotnejše in še bolj strnjeno.

Kramberger.

Otto Buchmann:

Osem steklenih opek je povzročilo velike požare.

Ko se je ustavil avto londonskega policijskega predsednika pred orožniško postajo v Badsmore-ju, je prihitel poveljnik postaje Kenneth, da pozdravi šefa-inspektorja ter njegovo spremstvo, med katerim je bil tudi znani londonski detektiv Fox. Poveljniku je tekel curkoma pot po obrazu.

»Včeraj je pogorel četrti skedenj! Na delu je gotovo cela tolpa!« je zaklical.

Gospoda iz Scotland Jarda je izstopila in odšla v pisarno orožniške postaje.

»Vaše telefonsko poročilo, gospod Kenneth, danes zjutraj ni bilo povsem jasno,« je rekel šef-inspektor Hartley. »Poročajte še enkrat po vrsti!«

»Badsmore je majhna pokrajina. Večina zemljišč je last gradu. Skoraj vsi prebivalci so zaposleni tamkaj kot dinnarji. Pred štirinajstimi dnevi je pogorel prvi graščinski skedenj; po nekaj dneh je izbruhnil drugi požar. Pred osmimi dnevi je pogorel tretji skedenj. Včeraj je pa zgorel še četrti. Brez dvoma so to požigi! Ker si sami ne moremo pomagati, smo vas klicali na pomoč.«

Potrkal je in vstopil je močan mož z rdečimi lasmi.

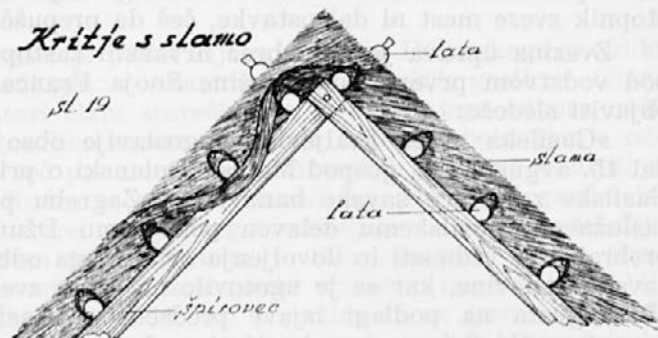
»Župan Blackett iz Badsmoreja,« ga je predstavil Kenneth. »Naročil sem, naj pride semkaj.«

»Me veseli,« reče policijski šef Hartley, »vi tudi mislite, da so vzrok požarov požigi?«

D. Strop.

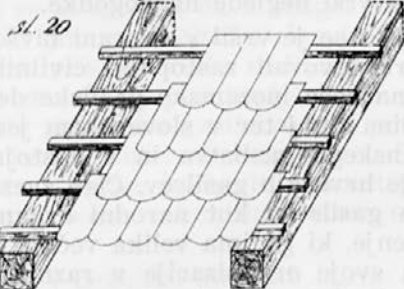
Z ozirom na material, iz katerega sestoji nosilna stropna konstrukcija, razločujemo štiri vrste stropov: lesen, obokan, betonski in traverzni strop.

Kritje s slamo

1. Lesen strop (sl. 27, 28) je zgrajen iz lesenih stropnikov, položenih na nosilno zidovje, ki mora biti najmanj 25 cm debelo. Dimenzije stropnikov zavisijo od velikosti prostora (razpetine), ki ga pokrivajo in obtežbe stropov (stanovanjski prostori, trgovski, industrijski itd.). Za stanovanjske prostore se uporabljajo leseni tramovi sledečih dimenzij:

Kritje z bobroveci

razpetina trama,
odn. globina prostora

dimenzije trama

	širina	višina
3'00 m	13 cm	18 cm
3'50 m	14 cm	20 cm
4'00 m	16 cm	22 cm
4'50 m	17 cm	24 cm
5'00 m	18 cm	26 cm
5'50 m	19 cm	28 cm
6'00 m	20 cm	29 cm
6'50 m	22 cm	31 cm
7'00 m	23 cm	32 cm

Stropniki so ali iz smrekovega, jelovega ali borovega lesa, izjemoma iz hrastovega lesa, kjer rabimo posebno močne in trpežne stropove. Tramovi leže v medsebojni razdalji 0'80 m do 1'00 m. Stropniki ne smejo biti položeni direktno na zid, temveč morajo biti podloženi s hrastovimi deščicami, ki preprečijo gnitje tramov; iz istega razloga zavarujemo tudi glave stropnikov s hrastovimi deščicami, v zidu pa pustimo mahjno odprtino, skozi katero prihaja zrak do lesa, da more isti dihati. Te odprtine pokrijemo na zunanji stra-

Dvojni krov iz

bobrovcev
redko poletevajo

sl. 21

Dvojni krov

gosto poletevajo

sl. 22

ni zidov s preluknjano pločevino, da ne more mrčes do lesa. Če pa so stropniki vzdani, prekrijemo celo stropnikovo glavo s hrastovo škaflo.

Stropniki so spodaj obiti s štukaturanim opažem, to je z 1 do 2 cm debelimi deskami, razmoma ozkimi, ako pa so široke, jih večkrat razkoljemo, da se omet bolje prime. Na ta opaž pribijemo trstiko ali bakulo ter omečemo z ometom. Lesen strop kakor tudi vse ostale vrste stropov izoliramo zgoraj z nasipom, katerega nosi nasipni opaž iz 2 do 3 cm debelih desk. Opaž moremo pribiti ali na tramove ali pa vmes s pomočjo lat, pri čemer prihranimo na višini stropa (strop postane tanjši za 10 do 15 cm).

Pri prvi izvršitvi (glej sl. 27) nastane med spodnjim štukaturnim opažem in nasipom 8 do 10 cm praznega prostora, ki služi v slučaju požara kot dimni kanal, skozi katerega se širi ogenj nevidno po stavbi naprej. Zato je treba v slučaju požara, kadar opazimo, da se razširja isti na ta način dalje, odtrgati spodnji plafonski opaž.

Na nasipni opaž nasujemo v debelini 8 do 10 cm suhega nasipa iz zidnega zdroba in ometa, ki ga dobimo pri podiranju starih zidov. Tak zdrob ni priporočljiv, ako ni popolnoma suh, ker more prinašati s seboj hišno gobo ali druge bo-

»Brez dvoma.«

Blackett je stisnil pesti. »Ako mi pride požigalec v roke, ga stisne kakor surovo jajce.«

Smehljuje pravi Hartley: »Preje bi ga morali šele imeti. Ali niste nič sumljivega opazili, gospod Blackett?«

»Nič! Ogenj je izbruhnil vedno popoldne, ko smo bili vsi na polju. Seveda je bilo to lopovu znano.«

»Ali niste postavili straže?«

»Da! Dva moža in vendar se je posrečilo požigalcu zažgati ostale skednje.«

»Kdaj je pogorel večeraj četrti skedenj?« je vprašal šef-detektiv Fox.

»Točno ob štirih. Tudi prvi, drugi in tretji skedenj skoraj točno ob istem času.«

»Dragoceno oporišče,« pravi inspektor Hartley. »Sigurno je požigalec tako imenovani pyroman, duševni bolnik. V psihiatriji poznamo mnogo takih slučajev. Ti bolniki izvršijo svoje delo z grozljivo prebrisanostjo.«

»Takega mnenja sem tudi jaz,« pravi poveljnik orožniške postaje Kenneth. »Opozoril sem že svoje ljudi, naj opazujejo vsakega sumljivca.«

»Vsega skupaj je bilo šest velikih skednjev,« je poročal župan Blackett, »vse so postavili lansko jesen po istem načrtu. Da je tu požig, dokazuje tudi to, da je požigalec skednje vžgal šele tedaj, ko so bili do vrha polni.«

»Ali nikogar ne sumite, gospod Blackett?« vpraša Hartley.

»Med velikim številom delavcev je sigurno kateri, ki sem mu radi lenobe stopil malo na prste ali pa ga spodil od

dela. Možno je, da je ta ali oni vžgal iz maščevanja.

»Predlagam, da si ogledamo pogorišče,« pravi Hartley.

Obupen je bil pogled na štiri skednje, ki jih je uničil požar. »Sramota!« de poveljnik orožniške postaje Kenneth. »Uničen je živež za vse mesto.«

»Nujno je, da postavimo krog skednjev za vso noč in ves dan požarno stražo,« je predlagal šef-inspektor.

Prihodnji dan je bilo zopet neznosno vroče. Že zjutraj ob petih ni mogel več vzdržati šef-inspektor v svoji gostilniški sobici. Ko je stopil na vrt, mu je že prišel nasproti Fox.

»Že tako zgodaj pokonci?« pozdravi svojega detektiva. »Imate že poročilo požarne straže?«

»Še ne, gospod šef.«

V tem trenutku pridirja na dvorišče enovprežni voz. Z njega skoči župan ter potegne za seboj enorokega moža. »Tu je lopov!« zakriči župan Blackett. »Požarna straža ga je prišla ponoči, ko se je bližal skednje-ma.«

»Zakaj si požigal skednje, lopov?« je pihal Hartley.

Po zabuhlem obrazu se je razlil otožen smehljaj. Z levo zdravo roko je napravil gesto, kakor bi se hotel braniti. »Ničesar nisem zažgal, gospod!«

»Kaj pa si zgubil ponoči v skednju?«

»Nameraval sem tam spati.«

»Ali ste preiskali njegove žepce?«

»Da, pa nismo našli pri njem ne vžgalic ne vžgalnika!«

lezenske klice. Uničimo jih pa, če segrevamo zidni zdrob do znatne temperature. Mesto zidnega zdroba se uporablja za nasip tudi žlindra, premogovi ugaski in pesek. Žlindra ne sme vsebovati žvepla, premogovi ugaski morajo biti popolnoma brez primesi, ki povzročajo gnitje; pesek mora biti popolnoma suh, brez prahu in rastlinskih ali živalskih primesi. Najčesče in najkoristnejše se uporabi čist pesek in čista žlindra.

Kritja slepa na z žlebakl

sl. 23

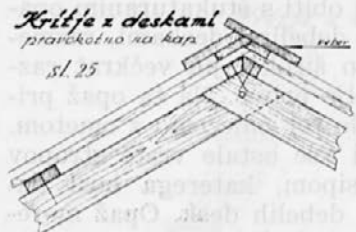

V nasip položimo takozvane blazine, to so leseni tramiči, velikosti 8 do 10 cm v medsebojni razdalji 80 cm. Na blazine so položena tla. Tla morejo biti iz navadnih desk, kar imenujemo la-dijska tla. Napravljamo jih večinoma le v kuhinjah in stranskih prostorih pri boljših stanovanjskih hišah, pri navadnih stanovanjskih hišah pa povsod, torej tudi v spalnicah, jedilnicah in drugod. Ako pa imamo parketna tla, so položena na blazine navadne deske, takozvana slepa tla in na te pridejo položene parketne deščice. Taka tla se

Kritja z deskami

pravočrtno na kapa

sl. 25

Krov iz žlebakov

sl. 26

nahajajo v boljših stanovanjskih zgradbah, šolah in javnih zgradbah.

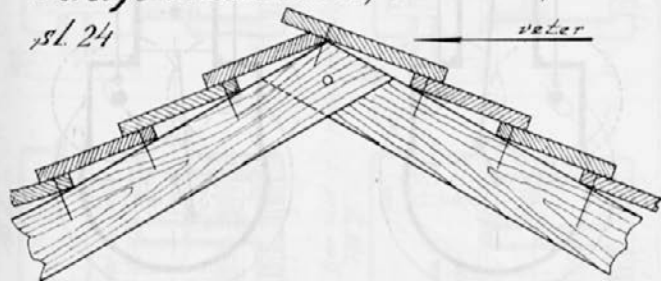
Leseni stropovi so v izvršitvi zelo enostavni in najcenejši in jih zato najpogosteje uporabljamo v stanovanjskih poslopijih ali vilah ter drugih zgradbah manjše vrednosti. Po trpežnosti zastajajo za stropovi vseh drugih vrst, ker trpi les mnogo vsled vlage. Ni priporočljivo radi tega uporabiti lesen strop nad stalno vlažnimi prostori (kopalnice, pralnice, kleti, hlevi in razni industrijski prostori).

Lesen strop je le deloma ognjevaren, v kolikor ga varuje pred ognjem peščen nasip nad stropniki in omet na plafonu, pač pa je zelo topel

in nepropusten za zvok, k čemur pripomore v največji meri nasipni material in vmesni zračni prostor.

Po gradbenem zakonu in gradbenem pravilniku niso dovoljeni leseni stropovi nad kletmi in podzemnimi prostori, nad trgovinami v pritličju, nad hlevi ter pod in nad kopalnicami, pralnicami, delavnicami, stranišči in podobnimi prostori, vobče povsod tam, kjer obstoja nevarnost požara in preplavljenja z vodo. Poleg tega morajo biti stropovi na podstrešju tlakovani z ognjevarnim materialom (opeka, beton, ilovica) ter tako močni, da vzdržijo zrušenje strehe. Pri stanovanjskih poslopih z več kot tremi nadstropji nad pritličjem, kakor tudi pri drugih večjih poslopih za javno uporabo, neglede na število nadstropij, mora biti strop na podstrešju izdelan iz armirane betonske konstrukcije.

Kritje z daskami *paralelno s kapon*
sl. 24

2. Obokane stropove so pogosto gradili v prejšnjih časih, ko še niso poznali betona in železobetona. Dandanes pa nadomeščajo obokane stropove betonski in železobetonski najrazličnejših vrst, poleg tega pa tudi kombinacija železobetona in patentnih stropnih žganih zidakov, ki omogočajo zelo enostavno in hitro izvršitev stropov. Obokani zidovi imajo prednost pred stalimi, ker so izmed vseh vrst stropov najbolj nosilni, popolnoma ognjevarni, dobro izolirajo napram toploti, mrazu in zvoku, njih slaba stran pa je v tem, da zahtevajo močnejše zidovje, na katerega se opira obok. Po obliki, ki jo damo oboku, moremo izvršiti mnogo raznih obokanih stropov, različno poimenovanih po njih karakteristični obliki, ki je udomačena že iz najstarejših časov stavbarstva (bečva: ravna, usločena, krožna; obok: križni, kotanjasti, samostanski zvezdasti, pruski; kupola itd.).

(Dalje.)

»To še ni dokaz,« pravi Hartley. »Lahko jih je preje vrgel proč.« Prebrskaval je po ujetnikovih listinah. »Ime ti je George Higgins in si bil preje rudar!«

»Da, gospod!«

»Kje pa si izgubil desno roko?«

»Nesreča v rudniku pred petnajstimi leti.«

»S čim se pečaš sedaj?«

»Povsod se najdejo dobri ljudje, gospod.«

»Si torej potepuh in se preživljaš z beračenjem.«

»Nekako tako, gospod.«

»Temu dečku pa ne zmanjka besed,« pravi Blackett.

»Kako dolgo si že v Badsmoreju?« ga vpraša Hartley.

»Od včeraj, gospod.«

»Bomo že videli. Predvsem te bomo za sedaj zaprli.« Izročil je ujetnika poveljniku orožniške postaje.

Medtem ko se je odpeljal šef-inspektor s Kennethom in Blackettom v graščino, da bi tam v knjigah poiskali ime Higgins, je odšel Fox v zapor k jetniku. »Si pač imel smolo, da so te prijeli, Caka te najmanj deset let ječe.«

»Nedolžen sem, gospod!«

»To bi moral preje dokazati! Ali bi ne bilo boljše, da svoje zločine lepo priznaš?«

»Ne morem ničesar priznati, gospod.«

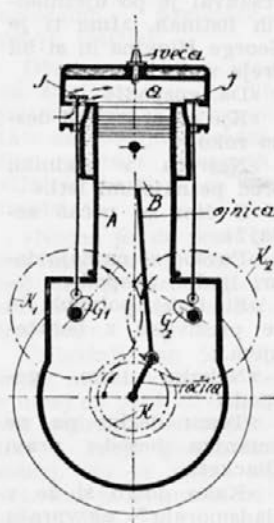
»Tem boljše. Ali kadliš?«

Poželjivo je gledal jetnik, ko je potegnil detektiv iz žepa dve smotki. Eno je vrgel ujetniku, ki je pa ni ujel. Fox si je svojo cigaro nažgal in ponudil škatljičo vžigalic jetniku. Zastonj se je trudil jetnik, da bi si

z eno roko izvlekel iz škatljice vžigalico. Končno mu je smotko pri-

Gasilno orodje

Ing. Hrovatin

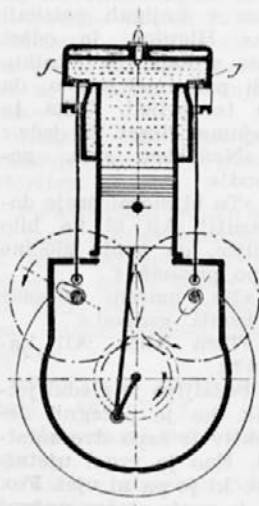

*Slika 5
Izvalni takt.*

žgal Fox in mirno sta nekaj časa kadila.

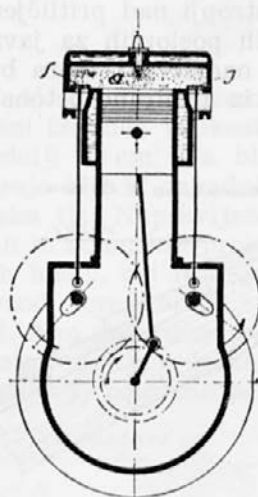
»Fino zelišče, je pohvalil stavec.

»O, predobro za te, stara sleparska mrcina.«

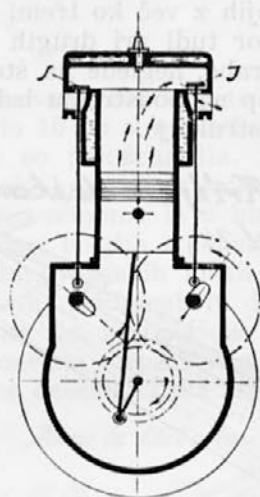

*Slika 6
Kompresijski takt.*

Slika 7. Tretji takt = pol okreta = 180° okreta motorne gredi = eksploziji = eksplozijska ali delovna perijoda. Sesalni in izpušni ventil je zaprt, odmikača se vrtita dalje v smeri pušic. Bat oddaja delo, plini v valju se raztezajo (ekspandirajo), vsled česar pade njih pritisk in temperatura. Ta takt imenujemo tudi ekspanzijski takt = ekspanzijska perijoda.

*Slika 7
Delovni (eksplozijski) takt.*

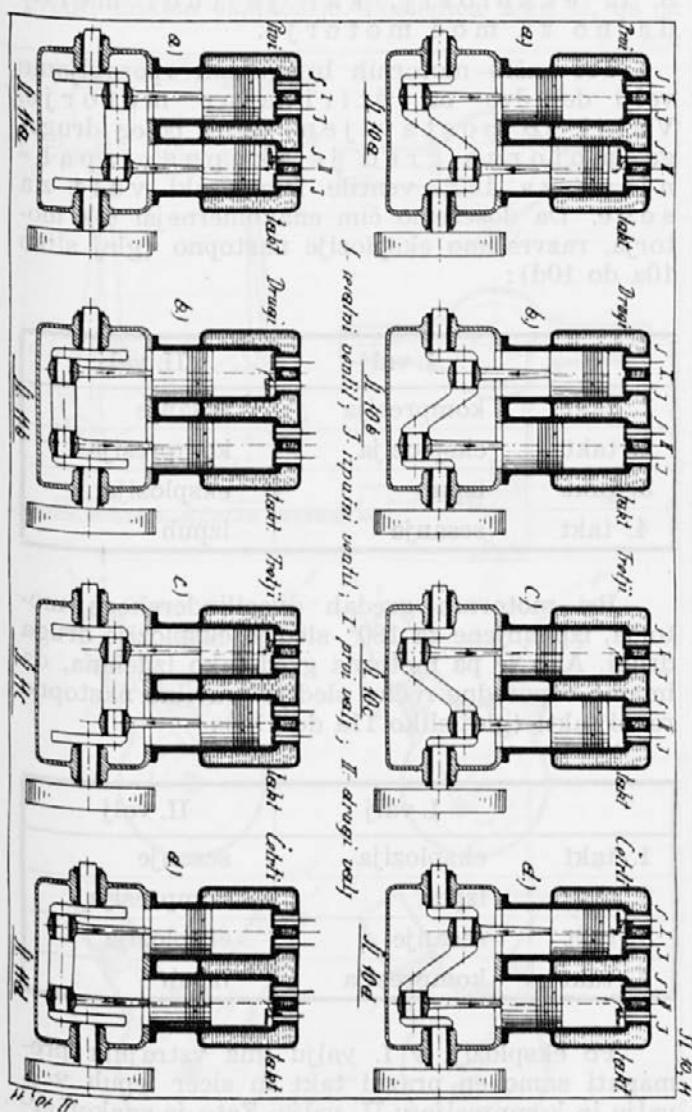

*Slika 8
Izpušni takt.*

Slika 8. Četrti takt = pol ali 180° okreta motorne gredi = izpuh ali izpušna perijoda. Plini so izvršili svoje delo in izstopajo potom izpušnega ventila. Odmikač G_2 odpre izpušni ventil. Navzgor pomikajoči se bat potiska izrabljene pline iz valja skozi izpušno cev in glušnik na prosto. Na ta način je ciklus 4 taktov ali perijod v dobi dveh okretov motorne gredi dovršen. Bat se zopet nahaja v gornji mrtvi točki.

V prejšnjem razlaganju smo si predstavljali, da traja sesanje, kompresija, ekspanzija in izpuh od ene do druge mrtve točke. V resnici pa se ne krije začetek in konec posa-

meznih perijod z mrtvimi točkami bata. Kompresija in ekspanzija je krajša, sesalna in izpušna perijoda je pa daljša kot polokreta motorne gredi.

Ker je vsaki 4. takt delovni takt, zato bi bilo delovanje enovalnega motorja neenakomerno, sunkoma; te sunke pa moremo omejiti, ako imamo pri enovalnih motorjih velik vztrajnik in veliko število okretov. Če je pa motor sestavljen iz večjega števila

»Kako to,« je vprašal jetnik odkritosrčno.

»Ker nam pripoveduješ pravilce kakor dojenčkom.«

»Jaz resnično nisem zažgal skednja, gospod.«

»Izjemoma ti verjamem,« se je smejal Fox. »Ali drugače vedi, da pripoveduješ pravilce, ljubček. Kako velika sleparija je že s to tvojo izgubljeno roko!«

Jetnik je bil tako osupel, da je iztegnil desnico, ki jo je privezal preje ob telo.

»Kdor je navajen petnajst let vse delati z levico, ne bo delal z njo tako nerodno, kakor ti, moj dragi.«

»Radi ljudske dobrodelnosti sem to storil,« je rekel stavec z jokajočim glasom.

»Ni napačna misel. Popolnoma razumljivo,« se je smejal Fox in je šel iz celice in za njim je orožnik zaklenil zopet vrata.

Skozi odprto okno gostilniške sobe so se pravkar čuli udarci ure, ki je bila štiri. — Hartley in Fox sta počivala na vrtu v udobnih stolih, — kar zadoni od graščine Badsmore sem plat zvozna. Z vrta si lahko videl, kako so švigali plameni iz strehe petega skednja in so se valili čez sleme črni oblaki dima.

»Torej je George Higgins vendarle nedolžen!« je bilo vse, kar je mogel Hartley izjecljati.

»Tako bo,« se je smejal Fox. »Ta sedi zdaj v varstvu orožnikov.«

V istem hipu je pridiral župan Blackett s svojim enovprežnim vozličkom. Vajeti je zagnal preko glave prepotenemu kljusetu. »Peti skedenj je v plamenih! Obupal bom! Pohabljenec je nedolžen!«

»Lepa blamaža za Scotland Yard,« je zagodrnjal Hartley in je ježno pogledal Foxa.

»Kako to, šef? Saj imamo vendar požigalce.«

Hartley in Blackett sta istočasno pogledala Foxa kakor nevarnega norca.

»Pustite svoje neslane šale, Fox. Stvar je pre-resna!« je siknil šef-inspektor.

»Ne ljubi se mi zbijati šal, šef!«

»Ali smem vprašati, kje ima gospod Fox požigalce?«

»Predlagam, da se peljemo k njim.«

Župan se je potrkal po čelu, kakor da bi hotel nekaj dejati o Foxu. Fox je to opazil. »Ni to, kar vi mislite, gospod Blackett,« se je zasmejal. »Vročina ne vpliva na me. Bil sem v vojski v Franciji.«

Ko je privozil avto do pogorišča, je že peti skedenj pogorel do tal. Vsi poskusi gašenja so bili zaman.

»Mogoče nam sedaj pokažete požigalce, ljubi Fox,« je rekel Hartley ironično.

»Rad! Morda bi se gospodje potrudili in me spremljali. «Stopil je proti šestemu in zadnjemu skednju. Vsi trije gospodje so vstopili. Ogromen prostor je bil še prazen. Gospod Fox je pokazal kvišku: »Tu zgoraj sede požigalci.«

Hartley in Blackett sta pogledala kvišku.

»Ta je zblaznel,« si je mislil šef-inspektor, ki je bil vaje vsakovrstnih presenečenj od strani Foxa. »Nič ne vidim,« je rekel.

»Saj vendar dovolj razločno vidite, gospod šef. Tiste steklene opeke so požigalci ali bolje, bi-

valjev, je potem tek motorja enakomernejši, ker uredimo eksplozije tako, da so zaporedoma. Imamo motorje z 2, 4, 6, 8 ali celo 12 valji, imamo torej za časa dveh okretov motorne gredi 2, 4, 6, 8, 12 eksplozij, kar je tudi mero-dajno za moč motorja.

Pri naših motornih brizgálnah vporabljam večji del dvo- oz. štirivalne motorje. Valji so postavljeni drug poleg drugega, motorna gred je skupna, izpahnjena za 180°, ventile ima vsaki valj za sebe. Da dosežemo čim enakomernejši tek motorja, razvrstimo eksplozije nastopno (glej sliko 10a do 10d):

	I. valj	II. valj
1. takt	kompresija	sesanje
2. takt	eksplozija	kompresija
3. takt	izpuh	eksplozija
4. takt	sesanje	izpuh

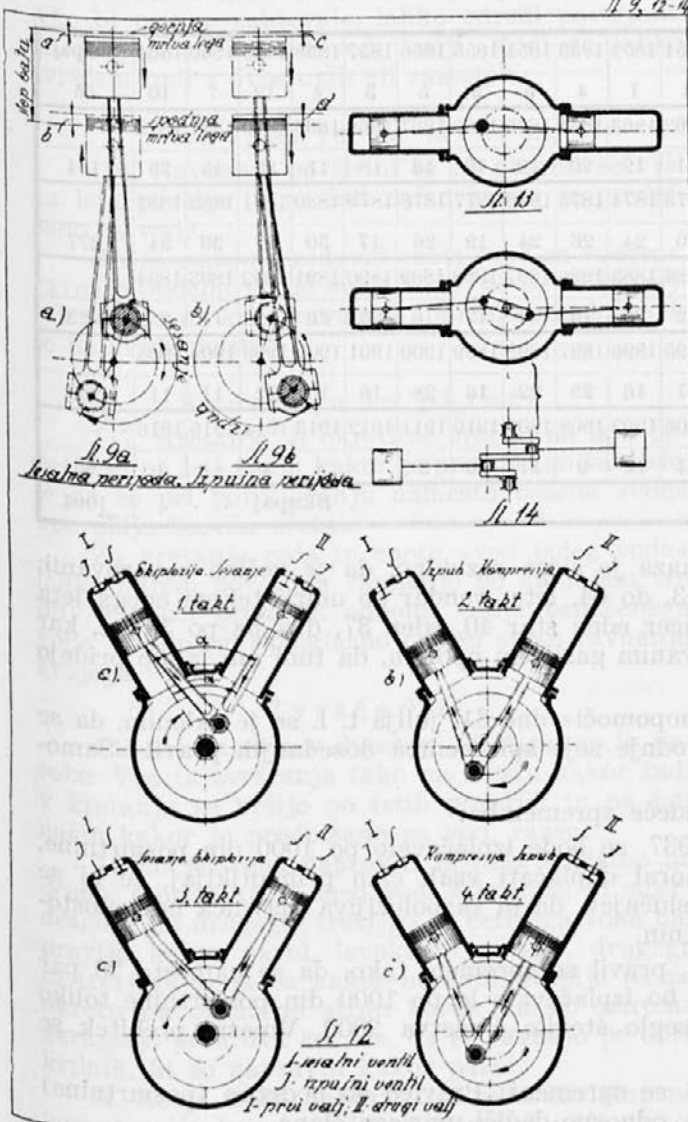
Pri motornih gredah dvocilinderskega motorja, izpahnjene za 180°, sledijo eksplozije druga drugi. Ako je pa motorna gred tako izdelana, da imamo vzporedne ročice sledijo pravilno nastopno razni takti (glej sliko 11a do 11d):

	I. valj	II. valj
1. takt	eksplozija	sesanje
2. takt	izpuh	kompresija
3. takt	sesanje	eksplozija
4. takt	kompresija	izpuh

Po eksploziji v I. valju ima vztrajnik premagati samo en prazni takt in sicer izpuh v I. valju in kompresijo v II. valju. Zato je enakomernost teka pri tej razdelitvi taktov še večja. Oba bata dosežeta istočasno gornjo ali spodnjo mrtvo točko. Isto je pri horizontalno ležečih valjih. Z vodoravnimi valji dosežemo enakomeren vrstni red eksplozij, ako imamo dve nasprotno ležeči ročici (glej sliko 13 in 14).

Pri konstrukciji motorja s 4 valji dosežemo enakomeren tek, skoro konstantni vrtilni moment na gredi, konstantno srednjo silo itd., kajti na vsaki takt (to je na vsakega pol okreta motorne gredi) imamo eksplozijo. Posledica tega je, da je

11 9, 12-14

tek motorja elastičen, mehak, rahla vožnja z mesta itd. Pri motorjih z večjim številom valjev se te prednosti še povečajo (posledica dolga konstrukcije). Glej sliko 15.

(Dalje.)

le bi požigalci v naslednjih dneh. Stvar mi je bila že v začetku jasna. Vsi skednji so bili zgrajeni po istem sistemu, postavljeni v isti legi, imajo isto ostrežje, tudi osem steklenih opek na eni strani! Takoj me je osupnilo to, da je ogenj izbruhnil vedno v istem času popoldne. In vedno le takrat, če je bil skedenj do vrha napolnjen. Strešne opeke so učinkovale tako, kot steklena leča, ki svetlobne žarke zbira in seno in slama se je vsled tega vžgala. Dobro bi bilo, da bi jih takoj odstranili, gospod Blackett. Škoda, ali boljše, hvala Bogu, da ne morete živega požigalca s svojimi rokami zmečkati, kakor surovo jajce.

Šef-inspektor je pozabil od samega začudenja zapreti usta. M.

Vprašanja in odgovori

Že večkrat je bila izražena želja, da uredimo v »Gasilcu« stalno rubriko, v kateri bi odgovarjali na razna vprašanja, ki jih stavijo gasilci in obče vrednosti.

1. Vprašanje

Katero nalogo ima pri velepožaru gasilska četa, ki je prišla prva k požaru?

Četa, ki je prišla prva k požaru, mora, ako niso v nevarnosti človeška življenja, obvarovati še negoreče stavbne dele. Zavzame torej obrambni položaj.

2. vprašanje

Kako položimo cevi po lestvah?

Po lestvah se speljejo cevi ob strani prečk, da je sredina lestve prosta za plezanje. Prvo cev napeljemo vedno na levi, drugo na desni strani. Cevi se pritrdijo s posebnimi kljukami.

Samopomoč

Izkaz

gasilcev včlanjenih pri »Samopomoči«, razvrščenih po rojstnih letih, po stanju 31. julija 1937.

Rojstno leto	1851	1852	1853	1854	1855	1856	1857	1858	1859	1860	1861	Skupaj
Število gasilcev	1	1	4	5	3	5	3	4	12	7	10	55
Rojstno leto	1862	1863	1864	1865	1866	1867	1868	1869	1870	1871	1872	
Število gasilcev	11	19	20	10	16	18	18	11	33	15	23	184
Rojstno leto	1873	1874	1875	1876	1877	1878	1879	1880	1881	1882	1883	
Število gasilcev	20	24	26	24	19	26	17	30	27	30	34	277
Rojstno leto	1884	1885	1886	1887	1888	1889	1890	1891	1892	1893	1894	
Število gasilcev	22	20	15	24	17	16	25	28	17	14	25	223
Rojstno leto	1895	1896	1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	
Število gasilcev	17	16	25	22	16	28	16	16	22	11	11	200
Rojstno leto	1906	1907	1908	1909	1910	1911	1912	1913	1914	1915	1916	
Število gasilcev	11	12	9	11	10	2	1	4	4	—	1	65
Skupaj . . .												1004

Iz predloženega Izkaza je sicer razvidno, da je večina zavarovanih gasilcev v starosti od 43. do 64. leta, vendar so umrli tekom enega leta štirje mlajši člani, in sicer eden star 40, eden 37, dva pa po 36 let, kar bodi mlajšim, nezavarovanim gasilcem opomin, da tudi oni lahko pridejo na vrsto...

V seji odseka »Samopomoči« dne 31. julija t. l. se je sklenilo, da se mora predložiti do prihodnje seje sprememba dosedanjih pravil »Samopomoči«.

Začasno veljajo sledeče spremembe:

1. Do konca leta 1937. se bode izplačevalo po 1000 din posmrtnine, s pristavkom, da bo moral doplačati vsak član primanjkljaj, če bi se nabralo toliko smrtnih slučajev, da bi razpoložljiva glavica ne zadostovala za izplačilo posmrtnin.

2. Člen II., točka 1. pravil se spremeni tako, da se namesto 20 par vstavi 1 din, vendar se bo izplačevalo le po 1000 din posmrtnine toliko časa, dokler ne bo preseglo števila članstva 2000. Vmesni prebitek se vloži v rezervni sklad.

3. Člen II., točka 2. se spremeni: Pravico do podpore (posmrtnine) ima v prvi vrsti plačnik, odnosno dediči umrlega člana.

4. Člen III. se spremeni: Pristopnina se zviša od 2 na 10 din. Od teh se sme porabiti 5 din za režijo, 5 din se vloži v rezervni sklad.

Tovariši, člani »Samopomoči«! Naj pridobi vsak od Vas po dva nova, redno plačujoča člana, pa bo »Samopomoč« lahko izplačevala po 2000 din posmrtnine!

Mikuž.

Naš vladnik

115. Vodi stojijo v štiristopih drug poleg drugega v presledkih treh korakov poravnani po čelnih. Oddelni vodje in trobentači so na istih mestih kakor v štiristopih, ravno tako tudi poveljnik čete. Ako bi prilike zahtevale, lahko odredi poveljnik, da je presledek med vodi večji. Vodi so lahko zvrščeni tudi v dvostopih ali zastopih.

Ravnanje na mestu.

116. Ravnanje po širini in po globini se vrši na ista povelja in na isti način kakor je predpisano za vode.

Pri ravnanju v redovni enoti »vod za vodom«, ravna oddelni vodje svoje vode; če se pa poveljnik nahaja na krilu ravnanja, odidejo oddelni vodje na svoja mesta.

Kretanje in okreti.

117. Kretanje in okreti se vrstijo na ista povelja in na isti način kakor je predpisano za vode, le da se pri poveljevanju namesto besede »vod« uporabljata beseda »četa«.

Za kretanje reda in enote »vod poleg voda« lahko odredi poveljnik ravnanje po srednjem vodu; v takih primerih oddelni vodja označenega voda (srednjega) polglasno označi stran ravnanja svojega voda.

Zvrščanja.

118. a) Iz reda v dvostop ali štiristop in narobe. Vsa ta zvrščanja tako na mestu kakor tudi v kretanju se vršijo po istih poveljih in na isti način kakor je predpisano za vod, razen:

1. Ko je treba napraviti iz reda štiristop na desno, tvorijo krilni med vodi četvorice, in sicer: desnokrillni drugega, tretjega in četrtega voda napravijo kakor parni, levokrillni prvega, drugega in tretjega voda pa kakor neparni, stopijo pa po okretu na označeno stran korak nazaj, oziroma skrajšajo prva dva koraka, da se ravna po onih krillnih, ki so napravili kakor parni.

2. Ko je treba napraviti iz reda štiristop na levo, tvorijo krilni med posameznimi vodi samostojne četvorice, in sicer: levokrillni prvega, drugega in tretjega voda napravijo kakor neparni, desnokrillni drugega, tretjega in četrtega voda pa kakor parni razen, da stopijo po okretu na označeno stran še korak nazaj, oziroma skrajšajo prva

To in ono

Priznanje slovenskemu gasilstvu

V nedeljo 5. septembra 1937. je blagoslovila p. g. č. Predoslje v kranjski gasilski župi svoj nov, krasen dom. Za to priliko je župa napravila svoj drugi zlet. Pokroviteljstvo je prevzel Nj. Kr. Visočanstvo knez-namestnik Pavle, kumoval je g. ban dr. Marko Natlačen s kumico gospo Milko Zabretovo. Ker smo izvedeli, da pride sam knez na to prireditelstvo, je župa urenila vse potrebno, da pokaže visokemu gostu tudi svoje orodje. Ob 13. uri so se začeli zbirati gasilci, nakar so bile v cerkvi pete litanije. Takoj po litanijah se je uvrstilo v vrsto 240 gasilcev v kroju, 38 gasilcev v delovnem kroju, 11 naraščajnikov iz Tržiča, 4 zastave, 7 avtomobilov in 3 pari konj z brizgalnimi ter oddelek samarijanov.

Točno ob 14.30 uri se je pripeljal visoki pokrovitelj knez-namestnik s svojo gospo soprogo kneginjo Olgo in adjutanti. Najprej ga je pozdravil g. ban s svojo soprogo, dalje podpolkovnik Maras s svojo soprogo, sreski načelnik Lipovšek in poslanec dr. Šemrov. Nato je sprejel raport župnega starešine P. Japlja. Obšel je vse gasilce, v sredini pa je pozdravil z našim pozdravom »NA POMOC!«, nakar mu je članstvo gromko odgovorilo »NA POMOC!«. Knez s svojim spremstvom se je podal na tribuno. Domači predsednik tov. Likozar je pozdravil zbrane goste

dva koraka, da se ravnaajo s krilnimi, ki so napravili kakor brezparni.

3. Ko se je treba zvrstiti v red iz štiristopa na desno ali na levo, napravijo krilni med vodi tako, kakor da bi bili neparni, oziroma parni; če bi pa bili oddvojeni od krila svojega voda, se s korakom priključijo.

b) Iz dvostopa v štiristop ali zastop in narobe:

119. Ta zvrščanja se vrše na ista povelja in na isti način, kakor je predpisano za vaje v vodu, razen da trobentači pri zvrščanju v zastop pridejo vanj med drugim in tretjim, oziroma prvim in drugim vodom.

Če bi bilo potrebno, da se zvrščanje v štiristope med kretanjem izvrši čimprej, se poveljuje

»V teku te-kaj«. (Trkom marš marš.)

Na to povelje nadaljujejo čelni kretanje v navadnem koraku, ostali pa se v teku zvrščajo.

Kadar se tvori zastop, se oddelni vodje zvrstijo v sredino svojih vodov.

c) Iz reda v enoto »vod za vod« in narobe:

120. Za zvrščanje v enoto »vod za vod« iz osnovnega ali obratnega reda na mestu v isti smeri, poveljuje poveljnik:

»Po x vodu vod za vodom«.

(Po x odelenju u odelnu kolonu.)

Če je potrebno, da se zvrščanje izvrši čimprej, doda poveljnik temu povelju še »tekaj«.

Označeni vod ostane na svojem mestu, oddelni vodje ostalih vodov pa istočasno poveljujejo za štiristope v označeno stran, potem pa »Vod naprej sto-paj«, oziroma »Vod naprej te-kaj«; njihovi vodi odidejo v navadnem koraku, oziroma v teku, vršijo brez povelja, ko se s čelom približajo mestu; kjer treba, da stojijo, jih oddelni vodje zaustavijo in okrenejo v red.

121. V enoti »vod za vodom« stojijo vodi po številčnem vrstnem redu, če je zvrščanje bilo po prvem ali četrtem vodu; če je bilo zvrščanje po drugem vodu, pride za njim najprej prvi, potem pa tretji in četrti vod; ako je bilo zvrščanje po tretjem vodu, pride za njim četrti, potem pa drugi in prvi vod.

122. Iz enote »vod za vodom« se zvrstijo vodi v red na povelje

ter zaprosil gospoda župnika in duhovnega svetnika, da dom blagoslovi. Po blagoslovu je govoril g. Ovsenik kot podžupan občine, nato kum g. ban ter starešina kranjske gasilske župe P. Japelj v imenu Gasilske zajednice in župe. Po končanih govorih se je formiral defile. Vsi člani so bili razporejeni v 6 čet. Na čelu je bila župna uprava, naraščaj in 4 prapori. Za moštvom je bila prva 100 let stara ročna brizgalna p. g. č. Kokrica, moderna ročna p. g. č. Predoslje, na tretjem mestu pa motorna brizgalna p. g. č. Kokrica. Temu orodju sta sledila gasilska avtomobila iz Stražišča in Tržiča. Nato pa so bili razporejeni vsi avtomobili p. g. č. Kranj. Kot prvi veliki avto z »Magirus« lestvo, dva gasilska avtomobila (moštvo je bilo opremljeno popolnoma predpisano z maskami). Sledila sta dva samarijana z nosilnico ter dva najmodernejša reševalna avtomobila p. g. č. Kranj. Knez-namestnik se je silno zanimal za vse in bil zelo zadovoljen s krasno uspelim defilejem. Nato si je ogledal knez s spremstvom novi dom, nakar se je odpeljal v svoj gradič Brdo.

Prvič v zgodovini slovenskega gasilstva se je zgodilo, da je prišel med nas tako visoki gost in s tem odlikoval vse naše gasilstvo, za kar mu bo ostalo vedno hvaležno.

Posebno pa moramo pohvaliti p. g. č. Kranj, ki je stavila na razpolago vse svoje orodje za defile, čeprav je ves dopoldne aktivno sodelovala pri velikem požaru

»V red zvrsti se«. (Stroj front),
če bi pa bilo potrebno, da se zvrščanje izvrši čim
hitreje, se še doda »tekaj«.

Čelni vod ostane na svojem mestu, oddelni
vodje ostalih vodov poveljujejo istočasno štiristo-
stope na ono stran, kamor morajo iti v red, potem
pa »vod naprej stopaj«, oziroma »vod naprej te-
kaj«, in privedejo svoje vode v navadnem koraku
ali v teku najprvo naravnost, potem pa, ko odi-
dejo na primeren presledek, jih okrenejo v red
in zaustavljajo na njihovih mestih v redu. Pri
tem oddelni vodje zapustijo svoja mesta in gredo
naprej, oziroma zaostanejo, da morejo pravočasno
poveljevati za okret in zaustavljanje v redu.

Ko je treba zvrstiti vod za vodom po prvem
ali četrtem vodu, poveljujejo vsi trije oddelni vod-
je štiristope na levo, oziroma desno. Če je treba
zvrstiti vode po drugem vodu, poveljuje oddelni
vodja prvega voda štiristope na desno, oziroma
na levo, ostali pa na levo, oziroma na desno; ako
je zvrščanje po tretjem redu, odredi oddelni vodja
četrtga reda štiristope na levo, oziroma na desno,
oddelni vodji drugega in prvega voda pa na desno,
oziroma na levo.

Ko je treba iz enote vod za vodom po ka-
teremkoli vodu dobiti red samo na eno stran, mo-
ra poveljnik pred poveljevanjem to posebej po-
vedati.

123. Iz enote vod za vodom v štiristope in na-
robe:

Za zvrstitev vodov iz enote vod za vodom
v štiristope v katerikoli smeri poveljuje poveljnik
najprej tvorbo štiristopov na desno ali na levo,
potem pa

»v štiristope (smer N)«.

U kolonu dvojnih redova [pravac N].)

Vodi krenejo na povelje oddelnih vodij drug
za drugim in pridejo po najkrajši poti v štiri-
stopno kolono. Če se zvrščanje vrši med kreta-
njem, zaustavijo oddelni vodje vseh vodov razen
onega, ki naj bi bil na čelu, svoje vode in jih zo-
pet pokrenejo, ko pride na njih vrsta ter pridejo
po najkrajši poti v štiristope. Pri tem so vodi
vselej drug za drugim po številčnem vrstnem
redu.

124. Štiristopi na mestu se zvrstijo v enoto
vod za vodom v isti smeri na povelje:

»Vod za vodom zvrsti se na levo«.

(U odelnu kolonu stroj odelenja u levo.)

v Hrastju. Vsa čast in
priznanje za požrtvoval-
no delo.

Vsem četam, ki so so-
delovale, pa najlepša
hvala ter

»NA POMOC!«

Gasilec v karikaturi

Redko katera organi-
zacija je in je bila v to-
liki meri v službi bliž-
njemu, kakor je gasil-
stvo. Njegova naloga je
vedno poprijeti tam,
kjer je sila največja,
bodisi pri požaru, pri
poplavi ali pri drugih
večjih nesrečah. S pra-
vico so gasilstvo že od
nekaj imenovali »dekle
za vse«. Ta izraz pa ni
nikakor ponižanje za te
prostovoljne pomočnike,
temveč samo povdarja,
da so bili pripravljeni
ob vsakem času in uri
puštiti delo, zabavo in
počitek, če je bilo treba
bližnjemu pomagati.
Jasno je, da tako krde-
lo pomagačev, ki so
imeli izredno velik po-
men, je često moglo biti
vzglede v primerih, ki
niso bili v tesni zvezi z
gasilstvom. Šaljivi listi
in pesniki burk ter ša-
ljivi industrijski izdelki
so poizkusili ustvariti
parodije o gasilstvu, ki
so ga kazale svetu vse
drugače, kakor je za-
služilo kot pomočnik v
sili in težavi.

Že večkrat smo lahko
opozorili na razne slu-
čaje. Čeprav se je s
pravočasnim posredo-
vanjem posrečilo pre-
prečiti ta ali oni slučaj
zasmehovanja gasilstva,
vendar se ni moglo pre-
prečiti vseh.

Pisatelji gledaliških
iger, ki imajo namen s
svojimi surovimi in ne-
umnimi šalami doseči
uspeh, so vedno poizku-
sili pokazati gasilca

čimbolj smešnega in vedno žejnega. Kazali so vedno na gašenje žeje in ne ognja. Obžalovati pa moramo pri tem, da nekatere gasilske čete niso spoznale pravočasno neokusnosti takih iger in so jih predvajale celo na svojih družabnih večerih. Škodovale so s tem lastnim ciljem in ne moremo se čuditi, če je dobilo ljudstvo vtis, da je glavni namen gasilskih organizacij uničiti čim večjo množino alkohola. Ako opazujemo gasilce, ki ga nam prikazujejo take burke, ga vidimo z velikim trebuškom in modrordeče pobarvanim nosom. Lahko zibajoč se pomika po odru. Gasilec, ki deluje v gasilski organizaciji z veseljem do vzvišenega namena, se mora nehote vprašati: »Kje pa najdemo take gasilce?« Z mirno vestjo lahko rečemo, da slovenski gasilci nimajo v svojih vrstah prostora za take ljudi. Zakaj pa potem kažemo gasilce v takih karikaturah, ko ve vsak gasilec, da temu ni tako? Marsikateri zlobnež smatra za požig svojega domača najbolj primeren oni čas, ko je gasilstvo zbrano na svojih družabnih večerih, misleč, sedaj so gasilci z drugim zaposleni... Pa motijo se ti uničevalci ljudskega premoženja, kajti navadno je bila prehitro pomoč na licu mesta. Dejstvo je, da veselje in razvedrilo ni sta vezana na množino zavžitega alkohola. M.

Oddelni vodja čelnega voda poveljuje:

»Zvrsti se v levo pol na le-vo«.

(Stroj se u levo polu levo.)

Celi čelni vod razen levokrilnega gasilca se okrene pol na levo. Nato poveljuje poveljnik:

»Naprej sto-paj«.

Čelni vod se zvršča v red kakor je to opisano pri vajah v roju, ostali vodi pa se kretajo naravnost in ko pridejo na svoje mesto, odredi oddelni vodja zvrščanje v red v predpisani razdalji za prednjim vodom, kakor je to označeno pri vajah za roj.

125. Če med kretanjem poveljnik poveljuje »Vod za vodom zvrsti vode na levo«, oddelni vodja čelnega voda poveljuje in zvrsti vod v red, ostali vodi pa nadaljujejo kretanje naravnost in se zvrstijo v red na povelje oddelnih vodij, ko pridejo na svoja mesta.

127. Iz štiristopov v enoto vod poleg voda in narobe, in sicer v isti smeri pride četa na poveljnikovo povelje

»V vod poleg voda« (U čelnu kolonu)
ali

»V vod poleg voda na desno (levo)«.

(U čelnu kolonu desno [levo].)

Čelni vod ostane na mestu, oziroma se na povelje oddelnega vodje ustavi; ostali vodi pridejo po povelju svojih oddelnih vodij bliže, oziroma nadaljujejo kretanje in vršijo zavoje brez povelja, dokler ne pridejo vstric čelnega voda, in sicer pride v prvem primeru desno poleg čelnega voda oni vod, ki je bil za njim, ostali pa na levo, v drugem primeru pa gredo vsi na označeno stran. Takoj ko pride vod vstric čelnega voda, ga oddelni vodja zaustavi.

Ko je med posameznimi vodi potreben večji presledek, mora poveljnik to označiti tako, da doda gornjim poveljem še »presledek x korakov« (razstojanje x koraka).

128. Za zvrščanje štiristopov iz enote vod poleg voda v isti smeri poveljuje poveljnik:

»V štiristope«. (U kolonu dvojnih redova.)

Zvrščanje se izvrši po točki 123.

(Dalje.)

»GASILEC« izhaja vsakega 15. v mesecu in stane za člane letno Din 20[—], za čete in župe pa Din 30[—]. Naročnina za inozemstvo Din 40[—]. Posamezna številka stane Din 250. — List izdaja Gasilska zajednica za Dravsko banovino v Ljubljani, za njo odgovarja Franc Kramberger, mestni uradnik v Mariboru. Urednik Ljudevit Musek, šolski upravitelj v Ptuj. Za uredništvo odgovoren Franc Kramberger, mestni uradnik v Mariboru. Vse dopise pošiljajte na naslov: Ljudevit Musek, šolski upravitelj v Ptuj. — Tisk Tiskarne sv. Cirila v Mariboru, predstavnik Albin Hrovatin.